

29. prosince 2009

Na zahlazení škod po uranové činnosti v roce 2010 chybí celkově 400 milionů korun

Vláda na svém posledním letošním jednání (21. prosince) byla nucena konstatovat kritickou finanční situaci státního podniku DIAMO v oblasti zahlazování následků po těžbě a zpracování uranu a dalších ekologických škod. Na zajištění sanací po chemické těžbě uranu ve Stráži pod Ralskem nakonec na rok 2010 přidala vláda 1 miliardu korun. Na zahlazení škod po uranové činnosti však celkově stále schází 400 milionů korun. Např. na rekultivaci uranových pozůstatků v MAPE Mydlovary tak bude chybět 140 milionů korun, což povede k přerušení rekultivace odkaliště K I, rekultivace odkaliště K III – Olešník včetně sanace podzemních vod či k zastavení likvidace objektů bývalé chemické úpravny. Dalších více než 150 milionů korun schází na sanační práce ve Stráži pod Ralskem, 30 milionů na sanaci odkaliště K1 v Rožné atd.

Přerušení sanačních prací ve svém důsledku povede k negativním dopadům na životní prostředí, vynucenému porušování některých zákonů, hrozící trestně právní zodpovědnosti a z toho plynoucím finančním sankcím, zastavení financování rekultivací z fondů Evropské unie i k sociálním dopadům.

To je však jen začátek. I pokud se ministru financí podaří chybějících 400 milionů v roce 2010 nalézt, není jasné, z čeho bude možné škody odstraňovat v roce 2011 a v dalších letech. Hrozí také, že odsun sanací tyto nezbytné náklady zdraží. **Podle aktuálních rozpočtů DIAMO budou muset daňoví poplatníci na odstranění následků po těžbě a zpracování uranu vydat ještě nejméně 60 miliard Kč. O to absurdněji zní návrh ministerstva průmyslu, které v nové státní energetické koncepci žádá nejen otevření těžby uranu na nových ložiscích, ale rovněž: „nezbytné investice do rekultivací a odstraňování následků bývalé těžby doplnit investicemi pro rozvoj uranového průmyslu.“**

„Jaderná energetika je velmi často označována jako ekologický a levný způsob výroby energie. Vezmeme-li však do úvahy problémy spojené s likvidací následků tzv. předního palivového cyklu – těžby a zpracování uranové rudy, ocitá se ve výrazně jiném světle“, říká Edvard Sequens ze sdružení Calla.

„O zahlazování škod na MAPE Mydlovary jsme natočili autorský dokument „Čistá energie?“, který měl svou premiéru 14. prosince v Českých Budějovicích. Ačkoli jsme v té době o zprávě MPO nevěděli, v dokumentu jsme na některé problémy, které jsou nyní oficiálně prezentovány, upozornili. Šlo především o rizika spojená s šířením radioaktivních látek či nesystémový přístup při zajišťování finančních prostředků na rekultivační práce,“ říká Daniela Magersteinová ze sdružení Jihočeské matky.

Příloha

Výtah ze zprávy o kritické finanční situaci státních podniků zabezpečujících proces zahlazování následků hornické činnosti a odstraňování ekologických škod v roce 2010 a v následujících letech.

Negativní dopady zastavení rekultivací na MAPE Mydlovary na životní prostředí:

- Odsunutí konečného termínu komplexní sanace území o rozloze 265 ha, nutnost sledovaného pásma na celé rozloze, nezačlenění do okolní krajiny k odpovídajícímu užívání.
- Prodlužování stavu ovlivňování obyvatel okolních obcí nekontrolovatelným uvolňováním radionuklidů do ovzduší a vod.
- Významné nebezpečí negativního působení na navazující rybniční a rekreační soustavy (zejména Bezdrev).

- Nekontrolovatelné uvolňování radionuklidů do oběhu výkupu železného šrotu
- Zastavení akcí navazujících státních zakázek, u kterých se materiály za sanovaných ploch po přepracování v zařízeních rekultivačních firem přepracovávají na vhodné rekultivační materiály do výplňových vrstev zejména sanovaných kalojemů KIV/E a KIV/C2

Vynucené porušování některých zákonů, trestně právní zodpovědnost a finanční sankce:

- Ukončením sanací dojde k neplnění zákona č. 18/1997 Sb., atomový zákon, zejména v oblasti povinností obecně uvedených v § 17 odst. 1. Za neplnění může být uložena pokuta až 10 mil. Kč za každé dílčí porušení.

Dále dojde k následujícím porušením atomového zákona:

- nekontrolovatelnému a nezjistitelnému uvolňování radionuklidů do životního prostředí způsobenému krádežemi materiálů kontaminovaných radionuklidy
- ohrožení životního prostředí nárůstem hladin vodních děl až na úroveň povodňových stupňů a vytékání vod po kontaminaci radionuklidy do přilehlých vodotečí
- nedodržování podmínek rozhodnutí Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (dále jen SÚJB) souvisejících s pracovišti III. kategorie; zde opět možnost pokut ve výši desítek milionů Kč
- zvýšení radioaktivní zátěže obyvatelstva cestou ingesce z vody (zvýšená RA kontaminace pitné vody ze studní průsakem, zvýšení RA kontaminace obsádek rybochovných rybníků)
- ke zvýšení zátěže ingescí radionuklidů příjmem z ovzduší, a to především v prašných měsících, kdy nebudou aplikována protiprašná opatření na odkalištích
- V případě zastavení nakládání s odkalištními vodami a drenážními vodami na soustavě vodních děl – kalojemech v oblasti Mydlovar bude porušen zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, kdy nebude naplněna povinnost provozovatele předcházet vzniku ekologické újmy. Nesplněním povinností dle tohoto zákona hrozí státnímu podniku pokuta až do výše 5 000 000 Kč.
- Při splnění určitých okolností by důsledkem konkrétní činnosti, resp. nečinnosti, v roce 2010 a letech následujících, mohlo být i naplnění skutkové podstaty některého z trestných činů dle zákona č. 40/2009, trestní zákoník, např. trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220 a § 221), trestného činu obecného ohrožení (§ 272 a § 273) nebo některého trestného činu proti životnímu prostředí.

Zastavení financování z fondů EU:

- Nepřiznání finančních prostředků na spolufinancování z fondu OPŽP vyplacených v rámci průběžného financování akce „Sanace a likvidace staré ekol. zátěže ...Mydlovary“ v hodnotě 500 mil. Kč.

Společná tisková zpráva Cally a Jihočeských matek
ze dne 29. prosince 2009

Další informace mohou poskytnout: Daniela Magersteinová, Jihočeské matky – tel.: 603 532 067 jihoceske.matky@ecm.cz
Edvard Sequens, Calla – tel.: 602 282 399, e-mail: edvard.sequens@calla.cz